

bewuste gevoeltjes, zijn nauwelijks bewuste gedachtetjes, zijn heelemaal instinctieve doeninkjes! Zou er iemand bestaan die ze blazen kan, uit den wind en het stof van den weg? Zou er soms eentje zijn, die ze kan reconstrueeren met logaritmen of met eenheid van tegendeelen? De „phantaisie”, aha! is dat een een tooverstaf, en gaat het met hokus, pokus? Waarachtig, ik herinner me de kermis óók nog goed — Bas kwam ook in Rotterdam op de Beestenmarkt — maar zoo iets bijgewoond heb ik nooit. Noch „in de boeken gevonden”. Alles, álles, wat ik ooit over kinderen gelezen heb — het goede, het mooie dan! — ik heb het voor herinnering gehouden. Maar vooral het allermooiste, het allerinnigste.

„Jaapje” kán alleen herinnering zijn. Herinnering levend door verbeelding! Want verbeelden is niet scheppen uit het niet, verbeelden is het zich helder, scherp, kleurig, levendig voor oogen, luid-klinkend voor ooren, sterk geurend voor de neus, maar vooral warm in 't gemoed kunnen brengen van de „dingen” waaraan wij denken, waarvan wij droomen. Verbeelden is géén hokus-pokus, verbeelden is zielskracht, verbeelding is hoogste werkelijkheid.

Nu gaan we „Jaapje” nog eens samen doorkijken. Komt allen hier! Niet meer fluisteren kan ik nu, waarachtig! Die drommelsche Van Looy, die vroeger altijd zoo moeilijk heette, zoo „litterair”, heeft nu een boek geschreven, dat voor de eenvoudigsten, de onlitterairsten verstaanbaar is (eigenlijk zijn z'n vorige boeken dat ook wel, maar nú nog niet misschien; de menschen moeten éérst nog meer ménschen worden, en dan nog: leeren lezen!)

Kijk daar staat „Jaapje” aan de „Sint-Nikolaastafel”, in den koekebakkerswinkel, met Koos, zijn zusje. Hij mag het zelf zeggen wat hij hebben wil voor de centen van Door, zijn „groote” zuster. Ja, hij mót het zelf zeggen, herhaalt ze maar aldoor, bazige Koos. Och, als hij het maar wist! Maar hij

is zoo verbijsterd door de veelheid en de schittering. Hij wijst maar naar iets voor zich uit. Koos doet het woord, en zie, vóór hij een beetje tot zichzelf begon te komen en ging onderscheiden, is Jaapje den winkel al weer uit. Koos heeft van allerlei voor hem in een zakje. Maar hem is „het huilen nader dan het lachen.” Jaapje heeft kennis gemaakt met „het verhevene” met dat wat hij niet áánkon in zijn aanschouwing. En wij hebben het kind gezien, het kind in zijn wel meest essentiele wezen: de verbijsterende bewondering.

Het tweede teekeningetje heet: De Sprinkhaan. Daar zien we het kind en den doed samen. Cranach zou het met een geraamte gedaan hebben, Van Looy zet Jaapje naast zijn gestorven grootvader en laat hem vervolgens een stukje pik gappen, voor zijn sprinkhaan, uit grootvaders schoenlapperskamertje.

„Het Bewogene” begint prettig, Jaapje kan vliegen. D.w.z.: in zijn droom, maar dat doet er nu niet toe. „Het was zoo lekker geweest”

(Blz. 25). „Wanneer je doodstil liggen bleef, ging je misschien weêr vliegen. Stil moest je blijven liggen, want als hij Dolf wakker maakte, trok die hem aan zijn beenen. Dolf was een sarduvel, ieder was bang voor hem, hij klikte, hij mocht alles doen, omdat zijn vader verdronken was en hij met zijn éénde jaar in het Huis was gekomen en door de moeder met pap was opgevoed. Daarom mocht hij alles doen; nooit zou hij Dolf vertellen dat hij gevlogen had. Een overgroot gevoel benauwde Jaapje nu hij recht tegen Dolfs rug aankeek, wacht maar, hij zou hem wel eens een klap voor zijn kanis geven.

„In 't hoofd van Jaapje stookte het treiterige wijsje waarmede zij hem van morgen woedend hadden gemaakt. Jaapjes oogen wiebelden naar het donker heen. In het witte portaal had hij gestampvoet, hij had de muur geslagen met zijn handen, je kon het Huis niet uit. Dan hadden ze nog harder gezongen, geloopt heen en weêr,